

PLAN XENERAL DE MUSOL E ANEXOS

Contexto

Os entes locais e rexionais son actores fundamentais para a promoción da gobernabilidade e, polo tanto, da cohesión social, procesos intrínsecos ao desenvolvemento dos países pobres e ao logro dos Obxectivos de Desenvolvemento do Milenio.

Os gobernos democráticos de municipios e rexións son ámbitos de participación política

Social próximos á poboación, capaces de identificar modelos compartidos de desenvolvemento territorial e de ter un importante papel redistributivo ao implementar políticas públicas locais que se traducen en servizos á poboación. Os gobernos locais e rexionais poden interpretar de xeito máis eficaz as necesidades dos territorios e promover mellor o desenvolvemento local.

Ao compartir a importancia da institucionalidade territorial, moitos países do Sur emprenderon procesos de reforma do estado dirixidos a consolidar os gobernos locais e rexionais. Devanditos procesos atópanse en situacións moi diferentes, dependendo do país considerado. A pesar diso, destaca unha tendencia xeral, tanto en América Latina como en África: a progresiva afirmación dos entes locais e rexionais como niveis descentralizados e autónomos da administración pública e como actores cada vez máis importantes do desenvolvemento. Cabe destacar o papel dos gobernos locais e rexionais na prestación de servizos públicos imprescindibles (auga e saneamento, educación, etc.). Así mesmo, vale a pena recordar o seu papel en promover unha gobernabilidade local democrática que fomenta a participación e a implicación activa da cidadanía na planificación do desenvolvemento local. Neste sentido, a gobernabilidade local pasa tamén por un progresivo fortalecemento da sociedade civil organizada, cuxas capacidades deber desenvolver fomentando a participación cidadá na xestión local. Paralelamente, tanto en España como no resto da Unión Europea, “dende os anos 90 aumentou a visión das autoridades locais como operador de políticas de desenvolvemento... As autoridades locais (Ao)/Ao) dalgúns Estados membros asignan significativas cantidades de recursos económicos ao desenvolvemento (que representan, por exemplo, cerca do 15 % da AOD nacional en España) e desenvolveron instrumentos específicos para a entrega de axuda” (Comunicación do 2008 da Comisión Europea “Autoridades locais: axentes do desenvolvemento” - SEC(2008)2570). Neste contexto, MUSOL-Municipalistas pola Solidariedade e o Fortalecemento Institucional pretendes desenvolver e pór a disposición dos gobernos locais e rexionais, tanto do Sur como da Unión Europea, a súa experiencia en cooperación ao desenvolvemento e a súa especialización no fortalecemento da institucionalidade territorial, con que conta grazas á rede de expertos, funcionarios/as e técnicos da administración pública local e rexional que conforma a base social da organización. Para o trienio 2011-2013, MUSOL avanzará no seu proceso de especialización, coherentemente coa súa misión de promover o desenvolvemento sostible da poboacións máis desfavorecidas, desenvolvendo e fortalecendo as capacidades tanto dos gobernos rexionais e locais como da sociedade civil, en España, África e América Latina, no marco dos procesos de desenvolvemento, descentralización e participación vixentes nos países destinatarios da nosa actividade. Na presente planificación estratéxica xeneral, preséntanse as grandes liñas da acción de MUSOL para o trienio 2011-2013. A parte,

elaborouse unha planificación específica de cada zona xeográfica e cada ámbito sectorial prioritario.

Xustificación

Nos Países en Vía de Desenvolvemento, nos últimos anos, os gobernos locais e rexionais asumiron progresivamente máis responsabilidades e competencias, no marco de paulatinos procesos de desconcentración, descentralización e de consolidación da administración territorial, cada vez máis frecuentes tanto en África como en América Latina.

Este crecente rol dos gobernos locais e rexionais no desenvolvemento local non foi acompañado sempre por adecuados procesos de fortalecemento de devanditos actores: carencias de vario tipo (recursos, capacidades, tecnoloxía, infraestruturas, etc.) afectan o desempeño da administración pública territorial, con graves consecuencias na prestación de servizos básicos e na promoción do desenvolvemento en xeral. Devanditos problemas da gobernabilidade local ven agravados pola debilidade de sociedade civil organizada, que tarda en consolidarse como un interlocutor válido e competente da administración pública e non consegue exercer eficazmente o seu papel de suxeito colectivo de dereitos, que mobiliza e incide para obter da autoridade local as políticas públicas pertinentes que aseguren o exercicio dos dereitos humanos (no seu sentido máis amplo: civís, políticos, sociais, económicos, culturais, colectivos e ambientais).

Coherentemente co enfoque de dereitos no desenvolvemento e a partir da súa particular especialidade, MUSOL pretende traballar tanto cos titulares de dereitos (poboación atendida ou beneficiaria, promovendo a súa organización), así como, e en especial, cos portadores de obrigacións (entidades do Estado local e rexional). A existencia nos contextos onde opera MUSOL de situacións de grave vulnerabilidade e exclusión, xustifica aplicar, sempre cando sexa pertinente, estratexias específicas e transversais que faciliten a participación e beneficien especialmente a mulleres e indíxenas.

Na fase de diagnóstico que precedeu a presente planificación, detectouse outro tema problemático que será obxecto de atención transversal e específica: medio ambiente e cambio climático. Pola vulnerabilidade debida a factores institucionais, sociais e económicos, e polas súas circunstancias xeográficas, territoriais e climáticas específicas, na maioría das rexións onde actúa MUSOL, o cambio climático está pondo en serio risco o potencial de desenvolvemento existentes, e pon en perigo a sustentabilidade dos avances en termos de Desenvolvemento Humano, logrados con moitos esforzos (V. Informe sobre Desenvolvemento Humano 2010).

Ademais, destes enfoques transversais xenerais, en cada caso específico poderanse identificar outros eixos pertinentes que serán detallados nas planificacións estratéxicas específicas.

Áreas Xeográficas prioritarias A partir do historial de traballo de MUSOL, desenvolvido nos seus primeiros 12 anos de vida, e analizando os contextos locais, entre 2011-2013 MUSOL priorizará as seguintes áreas xeográficas:

- Zona Andina: Bolivia.
- América Central e Caribe: Guatemala, Rep. Dominicana e Haití.
- África: Angola e Senegal.

Serán ademais tomadas en conta iniciativas de alcance rexional, entre países das áreas citadas e/ou outros, que poidan achegar significativo valor engadido a accións de cooperación Sur-Sur ou triangular. Sectores e metodoloxías prioritarias No trienio 2011-2013, MUSOL concentrará a súa acción en tres eixos de acción: Cooperación ao Desenvolvemento, Sensibilización, Educación e Formación para o Desenvolvemento, Codesarrollo. Cada eixo hase desglosado en macro-sectores, nos cales débense enmarcar as Planificacións Estratéxicas específicas (sectoriais e xeográficas) e, polo tanto, os Plans Operativos Anuais, tal e como previsto polo sistema de Planificación de MUSOL.

Cooperación ao Desenvolvemento:

Apoio aos entes públicos rexionais locais de América Latina e África na prestación sostible de servizos básicos de calidade á poboación local.

Fortalecemento dos entes públicos locais e rexionais de América Latina e África en aspectos de xestión e administración, fomentando transparencia e eficiencia na actuación dos mesmos.

Fortalecemento dos procesos de planificación do desenvolvemento local en América Latina e África, institucionalizando espazos de participación popular nos gobernos locais e rexionais e en articulación cos demais actores involucrados. Sensibilización, Educación e Formación para o Desenvolvemento:

Educación para o desenvolvemento, sensibilización e formación para o público en xeral e para os entes locais e autonómicos españois en particular, co obxectivo de mellorar: a calidade da prestación de servizos básicos á poboación, en particular os servizos aos cales atenden inmigrantes; a calidade da cooperación descentralizada e a atención dos entes locais para os temas de cooperación, loita contra a pobreza e ODM; mediante o fortalecemento das capacidades do persoal que atende estes servizos e a articulación de entes locais españois e homólogos do Sur.

Codesenvolvemento:

Fortalecemento das organizacións de inmigrantes en España para favorecer a súa afirmación como interlocutores transnacionais dos entes locais e autonómicos españois e dos países en orixe.

Acompañamento aos gobernos locais e rexionais dos territorios de orixe e de destino para fortalecer as capacidades do seu persoal para mellorar as actividades que realizan para a xestión da inmigración nos seus territorios.

Traballo en conxunto coas organizacións das organizacións de inmigrantes en España para fomentar a súa participación nos procesos de desenvolvemento dos seus países de orixe.

Contrapartes Locais Estratéxicas

MUSOL identificou un conxunto de contrapartes e organizacións sociais, tanto nos países do Sur como na Unión Europea, con que se colaborará para implementar a presente Planificación Estratéxica e os respectivos Plans Operativos anuais.

Devanditas organizacións detállanse na Planificación Estratéxica específica por ámbito sectorial e por zona xeográfica, anexas ao presente documento.

Durante o trienio 2011-2013, MUSOL poderá identificar novas contrapartes, en conformidade coas directrices e lineamentos do “Marco conceptual sobre traballo con contrapartes locais” de MUSOL.

Anexos:

Tal e como prevé o Manual de Planificación Estratéxica e Operativa de MUSOL, elaboráronse Planificacións Estratéxicas trienales (2011-2013) e Operativas anuais específicas:

- Planificacións Estratéxica e Operativa de Bolivia;

- Planificacións Estratéxica e Operativa de República Dominicana e Haití;
- Planificacións Estratéxica e Operativa de Guatemala;

- Planificacións Estratéxica e Operativa de Senegal;

- Planificacións Estratéxica e Operativa de Angola;

- Planificacións Estratéxica e Operativa de sensibilización, educación e formación para o desenvolvemento;

- Planificacións Estratéxica e Operativa de comunicación e captación de fondos;

- Planificacións Estratéxica e Operativa de codesenvolvemento.